

EDINOST POZDRAVLJA ZDRUŽITEV LISTOV
KANADSKIH JUGOSLOVANOV V "JEDINSTVO"

Drew poražen v svojem volilnem okrožju

Rudarjem in topilničarjem v
Sudbury povišana plača

MED CIO IN INCO SE JE DOSEGEL SPORAZUM

Sudbury: — Po mesec in pol dolgih pogajanjih se je končno dosegel sporazum med "International Union of Mine, Mill and Smelter Workers (CIO) lokal 598 in 637 v Port Colborne in International Nickel Company (INCO).

Po novi pogodbi je plača rudarjem in topilničarjem povišana za 13c na uro. Povrh tega bodo dobivali oni delavci, kateri delajo popoldne 4c na uro dodatka k skupni plači in oni kateri delajo ponoči 8c na uro.

V novem sporazumu je tudi vključena starostna doba (seniority) na delu, tako da po novi pogodbi ne bo več sama kompanija odločevala, kdo ima pravico na starostno dobo pri delu ampak se bo to odločevalo skupaj z unijo.

Rudarji kateri delajo akordno delo, bodo dobili 15% povišanja. Unijska varnost ostane kot je bilo do sedaj. Doseženo je tudi izboljšanje plana zdravniške oskrbe, po katerem bodo imele koristi tudi družine onih delavcev, ki žive po milje daleč iz mesta. Kompanija je obvezana, upostaviti postaje prve pomoči tako, da bo pri roki vsaki delavski družini v nujnosti. Ta točka bo stopila v veljavo še pred decembrom, to je kakor hitro se bodo našli za to primerni prostori in vse kar je pri tem potrebno.

Po novi pogodbi se bo članarina povišala za 50c, radi tega, ker se bo iz članarine gradil fond za pomoč družinam, katere bi zapadle v težak položaj in bi imele na razpolago edino pomoč iz tega fonda.

Delavni teden ostane kot do sedaj, 48 ur na teden. Pravica na delavske počitnice je ista, kot lansko leto.

Rudarji in topilničarji v Sudbury in Port Colborne so sprejeli to pogodbo z tajnim glasovanjem. Četudi ni doseženo vse ono kar je unija zahtevala so vseeno doseženi lepi uspehi. Doseglo bi se lahko mnogo več ako bi bilo edinstvo med delavci in vodstvom lepše, to je da ni bilo onih, ki so z vsemi silami pomagali kompaniji, da bi ne prišlo do sporazuma.

Kompanija je uporabila vse sile, da bi oslabila unijo. Celo sta bila dva delavska voditelja — podpredsednik Robinson in organizator Knott — deportirana v Zdrženje države. Organizator Knott je

VEDNO OSTREJŠI BOJI
V PALESTINI

Kairo. — (AP) — V Palestini se nadaljujejo vedno ostrejši boji. Najostrejša bitka v palestinskih bojih se je vršila ob jeruzalemski cesti v Tel Aviv.

Iz Jeruzalema se poroča, da so izraelske sile podvezle proti ofenzivo in zaustavile egiptovsko napredovanje. Poročilo pravi, da so bili Arabci izgnani iz Mar Elias Monastir-a na cesti v Betlehem in da je Ramat Rahel spet v rokah sil Izraela.

Ena kolona Izraela je zavzela Sheikh Jarrah četrta na severu Jeruzalema. Poročilo iz Tel Aviv-a poroča, da je židovska zračna sila bombardirala Biddu, kjer je bila skoncentrirana arabska artiljerija. S svojo proti ofenzivo so sile Izraela izrgale nazaj vse, kar so si bili Arabci osvojili med časom ko je bilo zapovedano premirje, katerega so židje upoštevali, a Ara-

bi deportiran ravno v času pogajanj za novo pogodbo.

Seveda, kar ni bilo doseženo to leto, je odvisno do rudarjev in topilničarjev, da bodo dosegli prihodnje leto. Zato je treba v teku tega le-

ta upostaviti boljše enotnost delavcev in vodstva. Tako važno vprašanje kot je 40 urni delovni teden bodo lastniki rudnikov priznali le tedaj, ko bodo imeli pred seboj enotno silo svojih delavcev.

Pozdravi rojstvem
dnevu maršala Tita

Beograd: — (Tanjug) — Maršal Tito je prejel številne pozdrave doma in iz tujine ob njegovi 56. obletnici rojstnega dne, ki je na dan 25. maja.

Bolgarski premier G. Dimitrov in Poljski maršal Zimiersky sta mu poslala brzogovorni pozdrav.

tvojem vodstvom proti nacističnemu okupatorju, v namenu, da se nam izpolni stoletne želje in da dosežemo svobodo združeni v materski deželi v novi Jugoslaviji — smo danes še vedno razdvojeni od svobodne domovine in se moramo še vedno bojevati za osnovne de-

MARŠAL TITO

Tržaški Slovenci, članj Osvobodilne fronte, Srbi, Hrvati in Slovenci iz Madžarske so tudi poslali častitke.

Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte Slovenske Koroške je naslovil pozdravni brzogovorni maršalu Titu izražajoč zvestobo Jugoslaviji.

"Četudi smo se mi Koroški Slovenci bojevali skupno z narodi Jugoslavije z orožjem v roki pod

beci so pa izrabili priliko ter osvabljali pokrajine na severu in vzhodu ob galilejskem morju.

Južno od galilejskega morja Samakh, ki je bil okupiran po Sircih v prvih uspešnih sunkih je zopet v židovskih rokah, ali je v razvalinah. Trg Samakh, ki šteje 5,000 prebivalcev in leži kakšnih pet milj v notranjosti meje je še vedno pod ognjem arabskih strojníc iz Transjordanjskih hribov.

Od Beisana 15 milj južno od Samakh-a proti Mrtvem morju je ostala jordanjska dolina še vedno v arabskih rokah. Glavne arabske zveze v centralno Palestino so bile skozi to dolino.

mokratske pravice.

"Slovensko ljudstvo na Koroškem navzlic zatiranju katerega trpi, je celo bolj prepričano o nezogibnosti združenja z materno deželo," — je rečeno v čestitki.

Člani Prezidijuma Narodne skupščine Jugoslavije na čelu s predsednikom Ivan Ribarjem so obiskali maršala Tita in mu častitali rojstni dan.

VELIKA POVODENJ V
BRITISH COLUMBIJI

Vancouver, B. C. — CP. — Narasla Fraser reka v British Columbij je prodrla nasipe ter se razlila po široki pokrajini uničujoč vse na svoji poti.

Voda je odnašala hiše milje daleč s svojim tokom, dvotirna CPR železnica je bila raztrgana in zivite tračnice grotetično mole v zrak.

Nad 66,000 akrov rodovitne zemlje v dolini Fraser reke je poplavljen. Skupna škoda znaša več kot \$30.000.000. Koliko je bilo človeških žrtev še ni ugotovljeno, ali se računa, da je precejšnje število.

J.B. SALSBERG, A.A. MACLEOD OBA IZVOLJENA
Z VELIKO VEČINO

Toronto, 8. junija: — Premier Drew je pri večrajšnjih provincialnih volitvah v Ontario doživel velik osebni poraz. Ker je skoro vso kampanjo vodil na svoji "osebni popularnosti" so volitve dokazale, da ni tako popularen kakor si je domišljal. To je za človeka njegovega kalibra grenka za pogledati. Seveda se je po volitvah raztogotil nad volilci, ki niso šli na volišče, na Čehoslovakijo in na "komuniste".

Tudi njegovi stranki, "Progressivni Konservativni Partiji" so bile močno prištrigane peruti, vendar ne dovolj da bi bila izvoljena CCF vlada. CCF stranka je močno napredovala in je pri volitvah dobila približno toliko glasov kot konservativna stranka.

Kako bo nova vlada sestavljena še ni znano, ampak je gotovo, da bo delovno ljudstvo, to je CCF stranka in Labor Progressivna Partija tvorile močno opozicijo v novi vladi.

Posebno so bili konservativci tepeni v Torontu, kjer so izgubili 11 sedežev, med njimi premier Derw in minister Michener v St. Davis volilnem okrožju.

Rezultat volitev je naslednji: Konservativcem je ostalo 53 sedežev, od 66, ki so jih imeli pred volitvami.

CCF partija je imela pred volitvami 8 sedežev, v sedanjih jih je dobila 22.

Liberalci so imeli pred volitvami 11 sedežev, pri teh volitvah so jih dobili 12.

Labor Progressivna Partija je postavila na volišče vsled enotnosti delavskega razreda samo dva kandidata, katera sta bila oba izvoljena z veliko večino. Drugod pa je podpirala CCF kandidate.

"RADNIK" PRIDE V
MONTREAL 22 JUNIJA

Jugoslovanski parnik "Radnik" bo došel v Kanado dne, 22. junija. Povratniki se bodo ukrcavali 23. junija. Potniki, kateri še niso plačali voznih listov pri Svetu Kanadskih Južnih Slovanov, se naprošajo, da isto store nemudoma, ker obratno se jih bo smatralo, da ne potujejo z prvo grupo.

Pregledanje prtljage je obvezno. Da bi se izognili prevelikim situacijam z pregledovanjem v Montrealu, naj potniki preskrbijo pregled za svoj prtljago v naselbinah iz katere odhajajo. V vsaki naselbini kjer obstoja carinski urad, so oni dolžni pregledati tako prtljago.

Vsi potniki morajo biti v Montrealu najkasneje do 20. junija, zjutraj.

Tajništvo Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.

UNIJA IZVOJEVALA VIŠJE PLAČE V TEKSTILNI
INDUSTRIJI

Montreal: — United Textile Workers of America (AFL) je v kampanji za organiziranje tisoče delavcev v tekstilni industriji. V zvezi s to kampanjo in neposrednim nalogami je Okrožni svet te unije imel pred kratkim svoje zasedanje na katerem je bilo prineseno poročilo o dosedanjih uspehih pri organiziranju delavcev.

Na podlagi poročila se je ugotovilo, da navzlic vsem zaprekam delodajalcev, organizirani delavci morejo prisiliti delodajalce na povišanje plače in boljše pogoje pri delu.

Okrožni svet, kateri zastopa 18.000 organiziranih delavcev tekstilne industrije v Quebec-u, Ontario, Novi Scotiji in New Brunswick-u je ugotovil, da so v novih pogodbah za to leto doseženi boljše pogoji na delu in višje plače.

Na tem zasedanju je bilo sprejetih več resolucij od katerih ena zahteva od federalne vlade znižanje cene mesu in drugi hrani na stopnjo, kakor je bila leta 1946 ter da obnovi kontrolo nad cenami. Dalje se tudi zahteva od vlade, izpolnjevanje svojega načrta za gradnjo stanovanj, kakor je obljubila leta 1945.

Po odločbi Okrožnega Sveta bo United Textile Workers unija dajala materialno in moralno pomoč kanadskim mornarjem v njihovom

VELIKI GOZDNI POŽARI V
ONTARIJU

Oddelek za polja in gozde poroča da dvija 9 velikih požarov in več manjših v severnem Ontario. Pri gašenju požarov se udeležuje več kot 2.000 mož in 30 gasilskih letal.

Dva požara sta se v okraju Mississagi in Chapleau združila in tvorita 72 milj dolg bobneči ogenj, ki pokriva okrog 130.000 akrov ter uničuje drevje v Algoma, Blind River, Sault Ste. Marie in Sudbury distriktih. Ogen se širi proti bogati gozdni pokrajini Bark Lake.

Škoda, ki jo je povzročil požar do sedaj znaša mnogo milijonov dolarjev.

boju proti trdovratnosti nekaterih brodolastnikov, kateri odklanjajo podpisati pogodbo s Canadian Seamen's Union. Od ministra dela v Ottavi se zahteva posredovanje v sporu in ako brodolastniki ne pristanejo na podpis pogodbe, tedaj je vlada dolžna prevzeti nadzorstvo nad brodovjem in podpisati pogodbo.

PO VOLITVAH V
ČEHOSLOVAKIJI

BENEŠ ODSTOPI

Praga: — (AP) — Predsednik čehoslovaške republike Beneš je 7. junija odstopil. Njegov odstop je bil sprejet na posebnem parlamentarnem zasedanju.

Zadnje parlamentarne volitve so zagotovile enotnost čehoslovaške države in ljudstva. Namestnik ministrskega predsednika Zapotocky je dejal, "da se je milijone Čehov in Slovkov združilo v pomlajeni Ljudski fronti za izgradnjo in obnovo njihove dežele v demokratičnem duhu naslanjajoč se na skupnost drugih slovaških narodov ter neporušljivo zavezništvo Sovjetske Zveze."

Drugi namestnik ministrskega predsednika, široki je izjavil: "da se je slovaško ljudsko jasno izrazilo za enotno ljudsko demokratično republiko in koraka rama ob rami z češkimi ljudstvom v socializem."

Zunanji minister Klementis je podčrtal: "da so bile volitve krepki odgovor obrekovalcem in sovražnikom Čehoslovaške ljudske republike."

Predsednik češke socialistične stranke, minister Slehta in predsednik popularne stranke, minister Petr, sta izjavila: "da so bile volitve manifestacija zavesti čehoslovaškega ljudstva, katero vidi v programu ljudske fronte jamstvo enotnosti in neodvisnosti njihove dežele ter blagostanje za vse delavce."

Po šestih letih izhajanja se Edinost poslavlja od
svojih čitateljev v obliki kakršna je sedaj

ČITATELJEM SE NUJNO PRIPOROČA, DA PODPIRAJO
IN ŠIRIJO NOV SKUPNI LIST KANADSKIH
JUGOSLOVANOV

Na konvencijah treh bratskih Zvez in Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, ki so se vršile 28., 29. in 30. maja tega leta, se je razvila ena od najživahnejših razprav, namreč kako najbolje rešiti vprašanje našega tiska v Kanadi. Kot podlaga tej razpravi je bil proglas, ki so ga razglasili uredniki in upravniki treh listov; Edinosti, Novosti in Srbskega Glasnika — po vsebini enakega vsak v svojem posameznem listu. Ta proglas je bil razglašen v 263 št. Edinosti dne 12. maja 1948.

Ko se je po daljšem objasnjevanju in tem proglasu tolmačilo pomen delavskega tiska, vloga, ki jo je igral naš tisk v preteklosti, današnje razmere v svetu, vpliv združitve treh bratskih Zvez v eno skupno organizacijo napram našemu tisku in vloga katere mora v bodoče vršiti naš tisk se je na koncu proglasa dodalo priporočilo čitateljem in naročnikom v Kanadi — nasvet, da je najprimernejše pod sedanjimi okoliščinami v Kanadi in v svetu sploh, združiti tudi naš tisk v enoten časopis vseh jugoslovanskih priseljencev v Kanadi. Nasveti so se glasili:

"1.) Predlagamo združenje Novosti, Srbskega Glasnika in Edinost v eden skupni demokratični list jugoslovanskih priseljencev v Kanadi. S tem bi se tudi na polju našega demokratičnega tiska še bolj manifestiralo bratstvo in enotnost priseljencev in storilo korak naprej.

"2.) Da se skupni list tiska enkrat na teden na 8 ali na 10 strani, in to v latinici in čirilici za Hrvate in Srbe, a za Slovence se naj uvede ena ali dve strani v slovenskem jeziku. To pomeni, da se bo material objavljaval v vseh treh jezikih, na srbo-hrvatskem in slovenskem.

"3.) Predlagamo naročnikom Edinosti, Srbskega Glasnika in Novosti, kakor tudi članstvu vseh treh Zvez, da po vseh mestih skličejo zborovanja in na njih izvedejo glasovanje po tem vprašanju od sedaj pa do 30. maja. Ako se večina naročnikov s tem soglašajo in pristanejo Slovenci na eden skupni list — kakor je tukaj predloženo — se bo tako v najkrajšem času tudi postopalo."

Kakor je pokazala diskusija na konvencijah treh bratskih Zvez in končna razprava na konvenciji Sveta Kanadskih Južnih Slovanov po vprašanju našega tiska v bodoče — je bilo mnogo zanimanja za usodo in obstoj tega tiska. Upoštevali so se nasveti uredništva in upravnikov treh bratskih listov in so se delegati, zastopniki organizacij in čitateljev izrekli za združenje vseh treh listov.

Glede izhajanja enotnega lista pa so bila prinesena različna mišljenja in sicer ali naj skupni list izhaja, dvakrat ali večkrat na teden. Ni namen v teh vrsticah opisati potek te diskusije, vendar je treba pripomniti, da so se v tem oziru razvila ostra toda bratska nasprotja, kar je le za pozdraviti, ker to kaže kako se naši priseljenici zanimajo za svoj tisk. Zanimivo je, kako je delegat, ki je zagovarjal dvakratno izhajanje na teden po ostrem napadu na delegata, ki je prej dejal, da je dovoljno enkratno izhajanje, stopil po končanem govoru pred "nasprotnika" ter mu prijateljsko in iskreno stisnil desnico, katero je drugi z istotako iskrenostjo sprejel. To nasprotje se je izgladilo na način — kakor vedno, da se je zadovoljilo volji večine — ter sklenilo, da bo nov skupni list izhajal dvakrat na teden in to na štirih straneh. Ta odločitev je bila končno edinstvena, ker so se tudi delegati, kateri so prej zagovarjali enkratno izhajanje na teden na 8 strani, strinjali z dvakratnim izhajanjem ter glasovali za to odločitev.

NOVEMU LISTU BO IME "JEDINSTVO"

Novemu listu, kakor je bilo po konvenciji določeno in kateri bo izhajal dvakrat na teden bo ime "Jedinstvo". Že samo ime pove, da bo novi skupni časopis zastopal iste ideale in usmerjal naše priseljence v Kanadi k istim ciljem, katere so zastopali do danes posamezni listi; Edinost, Novosti in Srbski Glasnik, kateri so bili do sedaj takorekore tri posebne poti po katerih se je prišlo do enotnega zlitja organizacij in našega tiska v Kanadi.

Treh poti, kakor je pokazala konvencija, ni potrebno več. Sedaj ko je ustanovljen nov list je potrebno samo mnogo dobre volje, medsebojnega razumevanja in tesnejšega bratstva jugslovanskih priseljencev v Kanadi, kateri bodo v bodoče rešavali svoje probleme potom svojega lista "Jedinstva" ter se nadalje borili proti ostankom fašizma in reakcije, potom lista doprinašali k stvari pravičnega in trajnega mira.

EDINOST SE POSLAVLJA SAMO V OBLIKI

Edinost, kakršno vidite pred seboj se poslavlja od naročnikov in čitateljev po šestih letih nepretrganega izhajanja. V letih izhajanja je vršila veliko vlogo med priseljenimi kanadskimi Slovenci in se tudi danes ne poslav-

(Nadaljevanje na strani 2)

"EDINOST"

Published weekly at
479 Queen St. W., Toronto, 2-B Ontario
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1948, as No. 47999 C.P.

EDINOST

izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
479 Queen St. W., Toronto, 2-B Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih
čankov in dopisov se ne vrača.

Edinost pozdravlja "Jedinstvo"

(Nadaljevanje iz prve strani)

lja po vsebini in duhu pač pa samo po obliki. Po vsebini
in duhu se je pa zila skupaj z drugimi bratskimi listi v
enoten list "Jedinstvo".

Šest let je usmerjala kanadske Slovence, da so ko-
rakali naprej po poti bratstva in enotnosti z duhom časa
v napredku, kajti smernice takoj v začetku ustanovitve
lista Edinost so bile; enotnost in bratstvo med nami sa-
mimi Slovenci, sodelovanje in bratstvo med Hrvati, Srbi
in Slovenci in enotnost ter bratstvo z vsemi narodi v borbi
proti fašizmu ter vsestransko pomoč narodu Jugoslavije
k osvoboditvi in po osvoboditvi. To so bile velike smer-
nice našega lista Edinosti, katere je tudi odločno zasto-
pala.

Vsaka beseda, ki je bila zapisana v Edinosti je me-
rila na enotnost vsega miroljubnega ljudstva, na drugo
stran pa je stala v ostri borbi proti nagnusnemu fašizmu,
proti razdvajalnim elementom in po vojni proti hujska-
čem nove vojne, ter je povdarjala, da jih moramo pora-
ziti ako hočemo doseči pravični in trajni mir.

Pravilno se je, ob prehodu Edinosti v enoten časopis
"Jedinstvo" spomniti na prvega urednika Edinosti tov.
Jurija Matešiča, ki se sedaj nahaja v domovini kateri je
v začetku izhajanja vložil ves svoj trud in znanje, da je
bila Edinost to kar je bilo kanadskim Slovincem potrebno.

Tako uspešno je bilo njegovo urejevanje, da je ob pri-
liki druge konvencije Zveze kanadskih Slovencev mogel
vzklikniti v svojem poročilu: "Če so kdaj koli kanadska
Slovenci storili bolj pravičen korak k podvigu svojega
narodno-kulturnega dela, so to storili vred z ustanovitvijo
Zveze, ustanovitev prvega slovenskega časopisa v tej de-
želi — Edinost.

"Težko si je zamisliti," je nadaljeval, "naš napre-
dek brez tiska, kateri je bil od svojega začetka naklonjen
splošnim stvarim narodnega napredka, ker kakršno koli
gibanje ali pokret brez pomoči tiska, je gibanje brez glave,
nejasno in neodločno. . ."

Tudi danes bi bilo naše gibanje nejasno, da nismo
potem ko so se združile organizacije v enotno organiza-
cijo, Svet Kanadskih Južnih Slovanov, zlihi tudi naše tri
liste v enoten list. Torej njemu gredo zasluge v veliki me-
ri, da moremo Slovenci danes s ponosom stopati naprej
po poti napredka, da se rama ob rami borimo proti pod-
žigalcem nove vojne, za svobodo in neodvisnost narodov,
za resnično demokracijo, za sodelovanje, srečo in blago-
stanje vseh narodov in za pravični mir. V tem duhu pod-
piramo novo organizacijo in z veseljem pozdravimo zli-
tjev treh listov v enoten časopis jugoslovanskih priseljen-
cev v Kanadi — "Jedinstvo".

ČITATELJI IN NAROČNIKI EDINOSTI PODPIRAJTE
"JEDINSTVO"

Kot že povedano, bo Edinost prenehala izhajati le
po obliki, kot posebni časopis. V duhu pa bo v resnici zli-
ta v novem časopisu "Jedinstvo". Podpiranje, naročanje
in širjenje novega lista med jugoslovanskimi priseljenici
v Kanadi in Združenih državah je neizmerno važnosti, ker
pred nami so še vedno velike naloge katere moramo izvr-
šiti. Ena teh glavnih nalog je ohraniti bratstvo in enotnost,
katero bo novi list zastopal, druga istotako važna je raz-
krinkavanje vojnih podžigalcev na novo vojno, tretja
borba za demokracijo in mir itd.

Niso še zacelejene rane ki jih je svetu prizadejal bar-
barski napadalni fašizem in že stopajo v ospredje ameri-
ški finančni magnati, da bi zagospodovali nad svetom. Mi
sami čutimo na plečih, kako dušijo demokratične pravice
v Kanadi, Združenih državah ter uporabljajo Hitlerjevo
taktiko, da pod masko proti-komunistične gonje in z "rde-
čim strašilom" ekonomsko zaslužujejo druge narode
med njimi tudi našo novo domovino Kanado.

Ne sme nam biti tudi vseeno, kako postopajo mag-
nati Wall Street-a z drugimi narodi, v Aziji, Afriki in po-
sebeno v Evropi, kjer se nahaja tudi naša rojstna domovi-
na. Na jugu in severu te naše rojstne domovine, svetovna
reakcija vzpodbuja najtemnejše sile v borbo proti napre-
dnim elementom in v Grčiji celo pomagajo z oboroženo
intervencijo, ostankom fašizma v boju proti množicam
bojnikov za velike ideje napredka in demokracije. Na
Koroškem in v Italiji še vedno drže naše brate pod peto
okupacije.

Črne sile Wall Street-a hočejo razbiti Organizacijo
združenih narodov, mednarodne unije in sploh vsako de-
lavsko gibanje, ki se v resnici bori za mir in napredek.

Nasprotno pa ustvarjajo zvezo imperijalističnih dr-
žav po Marshall-ovem planu, ustvarjajo napeto ozračje v
mednarodnih odnosih posebno pa proti Sovjetski zvezi in
novim demokracijam, ki so steber in jamstvo napredka,
pravičnega življenja in trajnega miru. V vsej tej zaroti
proti človeštvu pa svetovna reakcija opravičuje svoje zlo-
činsko delo z lažmi, češ, da "ustavlja komunizem". V svo-
ji hipokraciji grede celo tako daleč, da prelomijo med-
narodne pogodbe, kakor je bil slučaj ob času zadnjih vo-
litev, ko so obljubili Trst de Gesperiju samo, da bi zma-
gala njegova licemerska stranka, služabnica Wall Street-
a nad Ljudsko fronto Italije, katere edina bi mogla pri-
nesti mir v tem delu Evrope ter sodelovanje s sosedi. Pri
tem se moramo še tudi spomniti, da pri tem početju zve-
sto pomaga Vatikan ter izrablja svojo versko oblast v ko-
rist Wall Street-a in druge svetovne reakcije.

Zarotniki v Washingtonu

IMELI KONFERENCO ZA NASILNO ZRUŠENJE OB-
STOJEČIH VLAD V DRŽAVAH VZHODNE EVROPE
Z ODOBRENJEM AMERIŠKE VLADE

Piše: GEORGE PIRINSKY

Dočim ameriški kongres poiz-
kuša potom zakonskega predloga
Munda in Nixona postaviti v ile-
galno nekakšno "svetovno zaroto"
proti ameriškemu načinu življenja,
se je v Washingtonu, nadaleč od
samega državnega oddelka v Beli
hiši pripravljala resnična zarota
proti obstoječim ljudskim vladam
v šestih državah vzhodne Evrope.

S tem se misli na štiridnevno
konferenco, katero so imeli takoz-
vani evropski "begunci" na čelu s
Stanislavom Mikolajčekom iz Po-
lske, Vladkom Mačekom iz Jugo-
slavije, Georgijem Dimitrovim
"Gemetom" iz Bolgarije in drugi-
mi bankrotiranimi politikanti ter
bivšimi kvizlingi v "kmečki inter-
nacionali", katere glavni stan je
v Washingtonu.

Cilj te konference je, da bi vo-
ditelji skrahiranih režimov izdelali
načrt za nasilno zrušenje seda-
njih vlad v državah vzhodne Ev-
rope s katerimi vladami imajo
Združene države svoje diplomati-
čne zveze.

Tukaj se torej, na ameriški zemlji
pripravlja zarota za katero ve-
do in katero celo podpihujejo ne-
katere vodilne osebe ameriške vla-
de.

Voditelji te konference so v svojih
čankih in izjavah rekli jasno,
da je edino upanje zrušiti vlade
vzhodnih držav, v Poljski, Jugo-
slaviji, Bolgariji, Rumunjski, in
Madžarski ako Združene države
napovedo vojno tem državam. Ena-
ko mnenje sta izrekla Papanek in
Slavik glede Čehoslovakije.

Vladi Združenih držav je zelo
dobro znano, kakšen je namen teh
zarotnikov. Njihove prevratne ak-
tivnosti v Poljski, Jugoslaviji, Bol-
garski, Rumunjski in Madžarski
so poznane Washingtonu in vladni
administraciji. Ameriški uradni
krogi se niso nikdar z eno besedo
dotaknili in oglasili proti takim
aktivnostim. Nasprotno je dovolj
razlogov za verjetnost, da ti "wa-
shingtonski kmetje" nastopajo kot
služabniki Državnega oddelka. V
enem članku, kateri je bil priob-
čen v "The Nation", Konstantin
Poulos piše o njih takole:

"To so ljudje, katere uradni
krogi smatrajo "na naši strani",
na strani načrtov državnega odel-
ka za obnovo starega reda v v-
zhodni Evropi. Za temi propalimi
voditelji stoji, militaristi, skrajni
reakcionarji in fašisti — povsem
ljudje, kateri so kontrolirali ali še
kontrolirajo finance in oblast in
kateri ne zavrežejo nade, da bodo s
pomočjo boga in atomske bombe

ukinili povojni preobrat v vzhodni
Evropi."

Na straneh ameriškega časopisa
se širi vojna propaganda v pla-
čanih člankih in izjavah Mikolaj-
čka, Mačka, Nagija in drugih nji-
hovitv prijateljev, a potem ko se
zastupljajo možgani Amerikan-
cev, se ta propaganda razglasa po
radio čez "Glas Amerike" v de-
želo njihovega rojstva. Ni si težko
predstavljati kaj misli in čuti na-
rod Poljske, Jugoslavije, Bolgar-
ske, Madžarske, Albanije, in Ru-
munjske, ko poslušajo izmišljotine
teh "kmetov", kateri ne govorijo
več v svojih lastnih deželah, ampak
v Združenih državah in pod
varstvom ameriške vlade.

Tem hlapcem Wall Street-a gre-
do ameriške oblasti na roko, da
varajo in mamijo del ameriških
Slovanov in del drugih priseljen-
cev iz vzhodne Evrope. Komaj
pred par tedni je poslal predsed-
nik Truman pozdrav na čehoslova-
ško konferenco v Chicagu, katere
sledil Papanek in Slavik. Enak
pogum je dala ameriška vlada biva-
šemu rumunjskemu kralju Mihaelu.
Obisk Mihaela v Washingtonu
in upanje Trumana, da se bo Mi-
hael povrnil na prestol v Rumuni-
jo je še eden primer predrzne pod-
pore, katero ameriška vlada nudi

zarotnikom.

Nedavno je dopisnik v PM pra-
vilno izrazil občutek ameriškega
naroda ko je rekel:

"Sence prošlih generacij ameri-
ških republikancev mora bolesto
dirniti dejstvo, ker je demokracija
prišla na tako stopnjo, da se milo-
stljivo smehlja kraljem in bivšim
kraljem kot bojvnikom svobode
proti tiraniji."

S tem, da daje pozornost in ker
vzpodbuja te bankrotirane politi-
kante in bivše kralje, ameriška
vlada krši ugled demokratičnim
tradicijam Amerike in žali čuti onih
Amerikancev, kateri so ponosni na
George-a Washingtona, Thomas
Paine-a, Jefferson-a in Lincoln-a.

Ameriške Slovence, kakor tudi
vse druge demokratične Ameri-
kance žali to ko vidi, kako se
inozemsko-rojene voditelje brat-
skih, kulturnih in sindikalnih or-
ganizacij preganjajo, zapira in
deportira, dočim so vrata Zdrže-
nih držav na široko odprta fašis-
tom in pro-fašističnim beguncem
iz Evrope. Resnični nasledniki Je-
ffersona in Lincoln se čutijo bol-
ni, ko vidi, kako vladajoči krogi
ustvarjajo v Združenih državah
raj za izvržene kralje in za popol-
noma degradirano evropsko aris-
tokracijo.

VOJNE NE BO

Ziliacus, angleški laburistični
poslanec, se je udeležil mednarod-
nega kongresa za pomoč demokra-
tični Grčiji v Parizu. Na vprašanje
novinarjev, ali verjame, da bo iz-
bruhnila nova svetovna vojna, je
laburistični poslanec odgovoril z
odločilnim ne.

Dejal je: "Za vojskovanje je po-
trebno biti v dveh, SZ pa si iskreno
želi miru. Ko sem lanske jeseni
obiskal to deželo, sem govoril z
ljudstvom in njegovimi voditelji.
Imajo samo en cilj: v miru iz-
vesti petletni načrt za obnovo to je
mir.

Glede ZDA dobro vem, da neka-
tere njene vodilne osebe na zelo
odgovornih mestih namenoma iz-
vajajo vojno politiko. Ta država je
prešla v obdobje brutalne imperia-
listične ekspanzije, ki se izraža v
vznemirljivem mrzličnem oborože-
vanju. Toda kljub temu se ljudstvo
in celo velik del poslovnih krogov
trese pred mislijo novega oborože-
nega spopada in zavračajo to mož-
nost: Protisovjetska histerija v
Ameriki pa stvarno izraža poplah,
rekel bi, skoraj blazen strah, pred

notranjimi težavami in protislovji,
ki se bodo končale z gospodarsko
krizo.

Sicer pa politična struktura
ZDA, ki kljub vsemu dopušča ja-
vnemu mnenju, da pride do besede,
predstavlja zavoro, ki je ne smemo
podcenjevati. Res, da so dobili ge-
nerali pod svojo oblast vso državno
upravo, toda kongres utegne nekega
dne ustaviti vojni stroj pod pri-
tiskom ljudstva. Tako je Henry
Wallace napisal v "New Republic",
da prihodnja etapa na poti v vojno
je lahko samo ta, da Truman
zaprosi za izredna pooblastila. In
teh pa kongres ni voljan dati.

Kajti neuspehi, ki so jih doživeli
Američani v vseh primerih, kjer so
nastopali z odkrito intervencijo —
v Grčiji in na Kitajskem predvsem
— so dali možem iz Washingtona
veliko misliti; neuklonljiv narodni
ponos ogroženih narodov bo prisilil
te gospode k umiku.

In končno ne pozabite, da hočejo
imeti Američani mir v lastni hiši.
Pripravljeni so vojskovati se . . .
do zadnjega grškega in evropskega
vojaka, toda ne preko te mere."
(Ljudski Tednik)

Spremembe pri uredništvu in upravi Edinosti

Na zadnji konvenciji Zveze Ka-
nadskih Slovencev in Sveta Kanad-
skih Južnih Slovanov so se v zvezi
lista Edinosti poleg drugih izvršile
sledenče spremembe:

Kot novi urednik slovenskega
dela novega lista "Jedinstvo", ki bo
izšel prihodnji teden je izvoljen
tov. Jože Šerjak, ki je bil do sedaj
gl. tajnik Zveze Kanadskih Slo-
vencev, katero dolžnost je vršil od
1. julija 1947.

Dosedanji upravnik lista Edino-

sti tov. Ludvik Troha je rešen dol-
žnosti, ker se vrača s prvo skupi-
no s parnikom "Radnik" v domovi-
no.

Tov. Ludvik Troha je bil na seji
gl. odbora dne 3. novembra 1946
izbran za gl. tajnika ZKS, katero
dolžnost je vršil do 1. julija 1947.
Na njegovo mesto je bil imenovan
tov. Jože Šerjak, Troha pa je os-
tal kot upravnik lista Edinosti.

Dosedanji urednik tov. Jože
Šerjak je rešen dolžnosti, ker bo
šel z drugo skupino v domovino.

Tov. Smrke je bil na konvenciji
ZKS 1. in 2. septembra 1945, ka-
tera se je vršila v Sudbury izvo-
ljen za gl. tajnika ZKS. To dol-
žnost je vršil do 3. novembra 1946.

Ta dan se je vršila plenarna seja
glavnega odbora ZKS na kateri je
bil imenovan za urednika za čas
odsotnosti tedanjega urednika tov.
Jurija Matešiča, kateri je bil po-
slian za delegata na Vse-slovenski
kongres v Beogradu. Ker se pa tov.
J. Matešič vsled reakcionarnega
stališča kanadskih emigracijskih

oblasti ni mogel vrniti v Kanado,
je vršil uredniške dolžnosti tov.
Smrke do zadnje konvencije ZKS
in Sveta Kanadskih Južnih Slova-
nov, to je do združenja bratskih
organizacij v eno organizacijo in
treh listov v enoten list kanadskih
Jugoslovancev "Jedinstvo", katere-
ga slovenskega dela urednik bo v
bodoče, kakor že rečeno, tov. Jože
Šerjak.

Tov. Jurij Matešič je bil prvi
urednik Edinosti. Prva številka je
izšla 15. julija 1942. Predpriprava
rednemu listu Edinost "Naš Na-
predek" je izšel 19. junija 1942.

TOV. JURIJ MATEŠIČ

TOV. JOŽE SMRKE

TOV. LUDVIK TROHA

Kako svetovna reakcija išče dlake
v jajcu, je poka-
zala volilna kampanja tukaj doma v Kanadi ko je Drew
uporabil pismo iz Jugoslavije, katerega je potvoril samo,
da je mogel obrekovati napredne elemente v Kanadi ter
varati volivce v Ontario.

Vse to in še mnogo drugega zahteva borbo in pojas-
njevanje. To borbo more voditi napredni, demokratični
tisk. Ta tisk bo v bodoče za jugoslovanske priseljenice v
Kanadi in Združenih državah "Jedinstvo", iz katerih ka-
ma Edinost kliče: "Tu sem, še vedno na braniku in boju
za delavske pravice!"

Naj uspeva in napreduje list kanadskih Jugoslova-
nov "Jedinstvo"!

TITO

Zbrale so se mračne sile reak-
cije. Združile so se v najstrašnejši
vihar vse temne sile preteklosti in
smrti.

Mehanizirana fašistična zver je
v svojem histeričnem srdcu hotela
zaustaviti kolo življenja in napre-
dka. Hotela je zadaviti bodoče-
nost. Raztrgati in uničiti vse, kar
je pomenilo današnjemu človeštvu
jamstvo napredka, pot civilizacije
in kulture, osnovo svobode in pra-
vice, pesem življenja in lepote.

V tem viharju so se polomili su-
hi vrhovi našega naroda in kore-
ne so bile smrtno ogrožene od
nečloveškega zla.

Tedaj se je zganilo nekje na
dnu. Iz globin zaslužjenih in za-
tiranih ljudskih množic se je dvig-
nilo in zasvetilo v temno noč.

Bila je to samo ena beseda:

TITO

Ta beseda je pomenila neizpro-
sno sovraštvo do fašizma. Brez-
mejno ljubezen do svobode.

Bila je plamenič poziv za dosle-
dno borbo proti tlačiteljem. Za
osvoboditve domovine. Za obram-
bo narodne neodvisnosti.

To ime je pomenilo neizpro-
sno borbo proti fašizmu. Neizpro-
sno borbo za svobodo in srečno živ-
ljenje, v miru in svobodi narodov.

Bilo je simbol svetle ohrabrujo-
če vizije končne zmagave svobodne-
ga, ustvarjalnega življenja.

TITO

To ime je predstavljalo člove-
ka. Enostavnega in skromnega.
Tesno povezanega z ljudskim množicami. Človeka, ki je postajal le-
gendarni vojskovodja novih množic.
Preprostih slojev in najširših
plasti ljudstva, ki je vstajalo in
se združevalo v neizprosnih borbi
za popolno svobodo, za resnično
demokracijo.

To ime je pomenilo našo vda-
nost in zvestobo narodu. Našo
povezanost z ljudstvom. Našo vero
v ogromne energije bodočih se ši-
rokih množic. V njihovo zrelost in
poslanstvo. V njihovo železno vo-
ljo in gotovost končne zmagave.

TITO

To ime je razvedrilo žalostne.
Umirilo zaskrbljene. Vivalo moč
slabotnim. Dvigalo omahujoče. Us-
tvarjalo iz neukih in pasivnih pro-
svetene, samozvestne in aktivne
ljudi.

Pretvarjalo je neznane smrtnike
v velike, narodne heroje.

TITO

Pod tem simbolom so se začele
sabotažne akcije v sovražnikovem
centru in zaledju. Začelo se je de-
lo v ilegalnih tiskarnah. Govori
na mitingih. Mobilizacija in kon-
centracija vseh antifašistov. S tem
imenom na ustih so tisočeri juna-
ško prenašali muke po ječah in
zloglasnih taboriščih.

S tem vzlikom so mučeniki na
moriščih, še v zadnjem trenutku,
kljubovali smrti in zločincem.

S tem vzlikom so žrtvovali na-
rodni heroji sebe in jurili na fa-
šistične bunkerje.

In naraščala je svetloba požara,
ki je čistil z lica naše zemlje naj-
večjo sramoto tega sveta.

TITO

S to besedo so nas sprejeli kmetje
ob Rabi in prekmurska mladi-
na ob kolnikih. Viničarji v Slove-
nskih gorah in drvarji na Pohor-
ju.

S to besedo so nas navdušeno
pozdravljali naši in avstrijski borci
ob Zili in na Gospe sveti. Meš-
čani Trsta in vaščani ob Soči. Žen-
ske in otroci bele Ljubljane.

TITO

To je magnet, ki privlači srca in
simpatije vseh. On je luč našega
življenja.

On je zrcalo radosti in enotnosti
narodov Jugoslavije.

Narodni heroji ga nosijo v srcu
kot vsebino in smisel svojega živ-
ljenja. Z njimi je delal mraz in
glad. Neprépane noči in dolge po-
hode. Kravne borbe in veličanstne
zmagave.

Njegovo legendarno junaštvo
opeva preprosta ljudska pesem. O
njem pojo moderni stihni narodnih
poetov.

Njegovo ime je zapisano v srcah
in na zidovih Primorske, Dolenjske,
Štajarske, Prekmurja in Koroške.

V nizkih hribovskih kočah, v
mračnih delavskih sobah, v svetli-
h in svečanih dvoranah, povsod
je njegov lik. Povsod plava njegov
mirni pogled. Pred njim težav. V
daljavo. V nekaj slutne lepote no-
vega življenja. Tito živi v srcih in
mislih vseh. On je svetleča bakla-
vodnica na poti zmagoslavne borbe
za popolno osvoboditve.

TITO

Ta beseda je simbol ljudske vo-
lje. Je najvišji izraz narodnih in
ljudskih stremljenj.

To ime obsega in združuje v se-
bi vse. Govori o težki preteklosti,
katero smo premagali. Je priča
borb, ki jih danes vodimo. Je sanja
o lepši bodočnosti, v katero gredo
vsa naša stremljenja.

TITO

To ime je dokaz pravilno postavljenih
nalog in naše pravilne or-
ganizacije ljudskih energij.

To ime je garancija zmagave naših
narodov na vseh frontah borbe.
Na vojnem in diplomatskem.
Na gospodarskem in kulturnem.

TITO

To ime je simbol herojske sla-
ve, ki blešči nad prvo popolno
zmagavo. Ob zaključku velike borbe
na obnovi. V izgradnji velike in
svetle bodočnosti, o kateri so sa-
njali samo največji duhovi.

TITO

To ime je simbolični dokaz, da
so množice nove Jugoslavije s
pravico svojega srca, z močjo svojih
rok in z logiko svojega genija
premagale svojega tlačitelja in so-
vražnika svobodnega življenja.

Široke množice so to dosegle s
svojo prebujeno politično zavestjo
in enotnostjo. S svojo samoinicia-
tivno, iznajdljivostjo in prožnostjo.

TITO

To ime je jamstvo da bo človeš-
tvo ustvarilo svobodno in svetlo
življenje. Za vse narode za vse
ljudi, ki ga zaslužijo.

To ime je garancija bogate kul-
ture. Napredne znanosti in demo-
kratizirane umetnosti.

TITO

To ime je moč in veličina naše
zmagave. To je prva izpisana stran
velike in divne zgodovine življenja
in borb našega naroda.

Vsebinska te knjige je sreča ljud-
skih množic.

Vsaka beseda v tej knjigi je re-
snica.

A prva beseda te knjige je lahko
samo ena —:

TITO

TOVARIŠ TITO

Kar bilo je pod pepelom
v naših srcih plaho skrito,
v kres mogočen je raznetil
naš tovariš

Tito,

Tito.

Speljal razne je potoke
v eno strugo zmagovito,
in ustvaril silno reko
naš tovariš

Gredo na avtostrado v Jugoslavijo

V mnogih kanadskih naselbinah, od tihga oceana do Atlantika se pripravljajo člani mladinske "Beaver brigade", katera je že lansko leto delala na mladinski progri Šamac-Sarajevo, na dolgo potovanje v Evropo.

V letu 1947. je bila mladina te brigade na progri nosilec bratstva in enotnosti med kanadsko in jugoslovansko mladino. Kot priznanje njihovega doprinosa k izgradnji jugoslovanske ekonomije je tako imenovana "Beaver brigada" v kateri so bili mladinci, mladi voditelji, člani strokovnega gibanja, liberalci in celo konservativci, dobila pomeno odlikovanja. Sedem članov te brigade je postalo udarnikov. Celotno sin kanadskega ambasadorja v Argentini, John Chipman je obiskal Jugoslavijo in lepo pisal o njej v študentovskem časopisu potem ko se je povrnil nazaj.

Bivanje teh mladih Kanadčanov v Jugoslaviji je bilo zelo značajno. Važnost in značaj njihovega bivanja tamkaj se sestoji v tem, ker so ti mladi Kanadčani sami na svoje oči videli novo ljudsko Jugoslavijo. Oni niso samo pomagali graditi ekonomijo, ampak so tudi videli, da narodi nove Jugoslavije nemorno delajo za zgraditev prijateljstva z drugimi narodi in za mir. Sami so videli, da mladina Jugoslavije prostovoljno žrtvuje vse, da bi si čimprej zgradila boljšo in srečnejšo bodočnost.

Vsi člani brigade, celo tudi konservativci, so sami sebe prepričali, da v Jugoslaviji in drugih ljudskih demokracijah, katere so oni obiskali — ni "železne zavese", ampak da tamkaj v resnici obstoja svoboda in prava demokracija, katero so ti narodi izvojevali v vojni proti fašizmu.

Po povratku članov "Beaver brigade" so mladinci govorili o Ju-

goslaviji na javnih množičnih zborovanjih po vsej Kanadi. Trudili so se, da bi upoznali narod Kanade z novo Titovo Jugoslavijo.

Da bi se še bolj utrdilo prijateljstvo med kanadsko in jugoslovansko mladino, se člani "Beaver brigade" spet pripravljajo na odhod v Jugoslavijo, kjer bodo prostovoljno delali na gradbi avtostrade "Bratstva in Enotnosti", Beograd-Zagreb.

Lani je imela jugoslovanska

DOREEN ŠERJAK

mladina iz Kanade štiri člane v tej brigadi. Nova Jugoslavija se jim je tako dopadla, da so trije ostali tamkaj in se niso povrnil, eden se je pa povrnil pred nekako enim mesecem.

Izvršni odbor Kanadsko-jugoslovanske mladinske federacije je nedavno izjavil, da bo šla to leto s to brigado — Doreen Šerjak iz Toronta, katera je članica istega odbora. Ona odhaja v Jugoslavijo kot prestavnica Jugoslovanske mladine iz Kanade. Prepričani smo, da bo Doreen častno zastopala kanadsko mladino na gradnji avtostrade "Bratstva in enotnosti".

Volimo Wallace-a

PRIJATELJSKO SODELOVANJE DRŽAV VZHODNE EVROPE SE MU DOPADE

Berea, Ohio. — Tukaj vam pošiljam \$3.00 za naročnino in \$1.00 za fond lista. List se mi zelo dopade in obnem z naročnino pošiljam par besed za priobčenje v listu.

Prejel sem tudi "Tovariša", kateri ima zelo lepo vsebino. V njem so lepe slike iz Madjarske, Češke, Albanije in drugih vzhodno-evropskih držav, kar vse skupaj, — vsebina pisanja, slike, prijateljsko sodelovanje, nehoti vsiljuje človeku razne misli v glavo.

Kako lepo je videti in slišati, da se vse države in narodi v vzhodni Evropi razumejo in ljubejo med seboj, kjer so ljudske vlade in prava demokracija.

Ko je bila v Jugoslaviji kapitalistična vlada, se še sami Jugoslovani niso mogli razumeti med seboj vsled kapitalističnega hujskanja enega naroda proti drugem in človeka proti človeku.

Tukaj imamo ravno takšno hujskanje. V Clevelandu in drugod imamo starokopitne "voditelje" ali to je smola, ki jih že nobeden več ne posluša. Ljudstvo jih ne uboga več, in tudi ne volijo tako, kakor jim oni ukazujejo.

Moje mnenje je, da je najbolje če bi pri prihajajočih volitvah volili za predsednika Združenih držav Henry Wallace-a. Seveda, da bodo kapitalistični hujski kričali, da je komunist in ne vem kaj še vse, toda to nas ne sme motiti. Volimo vedno tiste, za katere bodo najbolj kričali kapitalisti, da so komunisti in tako bomo prav volili.

Ne volimo Tafta ali druge, katere reakcija vsiljuje, ker to so agentje Wall Streeta in ta pa veste da davi in zatira delavca in tudi srednji sloj, na vse načine.

Pozdrav vsem čitateljem Edinosti, Victor Lisjak.

Rumena reka strah Kitajske

Večkrat beremo, da preplavlja Rumena reka svoje bregove in da ruši v svoji elementarni moči 200 m debele in 15 m visoke jezove; voda pokrije veliko pokrajino in na milijone ljudi je v nevarnosti, da utonejo ali pomrjejo od lakote. Zakaj?

NEIZMERNE ŠTEVILKE

Rumena reka je dolga od svojega izvira 5000 m nad morjem ležečega izvira v Tibetu pa do izliva v zalivu Čili, 5000 km. V šestih vijugah se vali ta veletok skozi številne pokrajine in večkrat napreduje po več sto metrov visoke slape; v pokrajini Kansu je tak slap visok skoraj 1000 m. V severni kitajski nižini je v reki toliko rumene ilovice, da se je v dobi tisočletij njena struga povsem zamašila in se je zato smer reke večkrat izpremenila.

Kitajci so se morali v vseh zgodovinskih dobah najbolj brigati za to, kako bi ukrotili divjanje besnečega veletoka. In tako je razumljivo, da je vodna gladina Rumene reke ali Huanghoja včasih na stotine milj daleč nad ravnino med 10 do 15 m visokimi nasipi. Če se ti nasipi samo na enem mestu porušijo, je nesreča tu.

USODA MILJONOV LJUDI

Doslej ni še nobena reka na svetu zahtevala toliko žrtev zase kot Huangho, ki je na Kitajskem druga največja reka in je hkrati

najbolj zahrbtna in skrivnostna. Noben jez ali nasip ne more ukrotiti besnenja Rumene reke.

Z nepomljivo brzino se vali umazanorjava valovje skozi gosto naseljene pokrajine severne in srednje kitajske ravnine, pri čemer se ogromni deli dežele potopijo v eno samo jezero, ki se iz njega ne dviga noben grič, nobeno drevo, nobena streha. Mrtva trupla, mrhovina, drevesa s koreninami, hišna oprema, razbiti čolni, to je vse, kar po več tednov dolgo in na stotine kilometrov daleč odnašajo valovi Rumene reke. Okrog sto milijonov ljudi živi na porečju Huanghoja.

Na osvobojenem ozemlju Kitajske, kjer je ljudska oblast prevzela oblast in vodstvo v svoje roke, se že obnavljajo nasipi, ki jih je uničilo zadnje besnenje Rumene reke.

Ljudski Tednik

Posestvo na prodaj

V Križevski vasi pri Metliki, Slovenija, Jugoslavija. Kateriga veseli in namerava tam, ima lepo priliko. Oglasi naj se na:

Mary Gustin
Box 884 Val d'Or, Que.
Canada.

Zapisnik konvencije Zveze Kanadskih Slovencev, 28 maja, 1948 v Torontu

Četrte konvencije ki se je vršila dne, 28 maja, 1948, v Torontu, so se udeležili delegatje in gl. odborniki iz sledečih naselbin;

L. Čampa Oshawa, L. Zdravje, Windsor, L. Prijatelj Montreal, J. Piškur Kirkland Lake, A. Stritof, Hamilton, J. Plut St. Catharines, J. Ruparčič Sudbury, L. Klemenčič Toronto, Izvršni in gl. odborniki; J. Miketič, J. Petric, T. Muc, A. Kosmr, J. Smrke, L. Troha, J. Šeme in J. Šerjak.

Konvencija se je pričela ob eni uri popoldan v organizacijskih prostorih na, 386 Ontario St. katero je odprl z pozdravnim govorom gl. predsednik J. Miketič in v kratkih potezah orisal dosežanje delo in uspehi ki jih je s pomočjo članstva dosegla naša organizacija Z.K.S. Sprejelo se je 6 točk dnevnega reda. Za zapisničarja je bil izbran L. Zdravje.

1) Poročilo gl. tajnika (katero je bilo objavljeno v zadnji izdaji Edinosti) se je po daljši diskusiji v celoti sprejelo.

2) Poročilo gl. blagajnika Zveze, o katerem se je vršila daljša razprava in podrobno objasnili naših finančnih potožkov v sedanjih časih, se je enoglasno sprejelo. Po sprejetju poročila je bilo predloženo, da se naj apelira na vse odseke kateri imajo v svojih blagajnah kaj več gotovine, da bi se ista odobrila v korist glavne blagajne, predlog je bil sprejet.

3) Za tem so sledila daljša poročila od odsekov iz naselbin, katere so podali delegatje ustmeno, in iz naselbin kjer jim ni bilo mogoče poslati svojega delegata, so bila pa čitana pismena poročila. Za poročila so bila prinesena daljša razlaganja in delovanje odsekov v katero razrazo so se prinesla mišljenja vseh delegatov konvencije. Poleg poročil delegatov se je podajalo največ pažnje za naše bodoče delo, katerega moramo v bodoče še bolj širiti in razvijati med našimi priseljenci in prid naše skupnosti in kanadskega naroda v splošnem. Konvencija je razpravljala o vsem naprednem prosvetno-kulturnem gibanju delovnega ljudstva kjer so ustanovili odseki Zveze, delavske unije in organizacije, za čim večji odpor proti neprijateljem organiziranega delavstva in kakor

tudi razdiralcem enotnosti.

4) Prešlo se je na zelo važno točko našega bodočega grajenja bratstva in edinstva, kjer je bilo postavljeno vprašanje za združenje treh bratskih Zvez, Slovencev, Hrvatov in Srbov. Po obširni razpravi je bilo predloženo in podprto, da se Zveza Kanadskih Slovencev združi z ostalimi bratskimi organizacijami, katere naj se skupno priključijo organizaciji Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, kar pomeni, da ostane ime kakor je bilo do sedaj. Podan je bil tudi predlog po delegatu iz Montreal-a ki pa ni dobil podpore in sicer, da se naj skupna organizacija imenuje Zveza Kanadskih Južnih Slovanov.

5) Prešlo se je na poročilo urednika Edinosti ki je bil podan v daljši razlogi, tako rekoč od početka izhajanja pa do danes. Koliko koristi nam prinaša Edinost v borbi za lepšo bodočnost, katero stran ljudstva naš list podpira, kdo ga podpira, urejuje in kdo je lastnik prvega slovenskega lista v Kanadi. V poročilu je bilo tudi omenjeno kako bomo najlažje nadaljevali obstoj našega naprednega tiska, mu dali vso mogočo podlogo razširili njegovo ime, pridobili ostale priseljence, da postanejo naročniki lista.

V poročilu urednika je bilo tudi prineseno vprašanje združenja naših treh bratskih časopisov, Edinosti, Novosti in Srbski Glasnik, kateri naj bi se združili v en sam časopis za vse jugoslovane v Kanadi. Tak list bi nam bil mnogo koristnejši za napredek celotnega priseljenega jugoslovanskega naroda v Kanadi, katerega bi skupno veliko lažje izdržavali in obenem bi tak list prinašal tudi več novic in podučljivega čitanja za naše priseljence.

Za združitve treh listov je ta korak pozdravilo 14 osebno ZKS, 2 idseka, Val d'Or in Kirkland Lake, so pa izrazili željo, da bi še tudi v bodoče izhajal list Edinost kakor do sedaj, to je, posebno in sicer, ako je listu Edinost posebno izhajanje omogočeno. Po daljši in premišljeni razpravi delegatov se je enoglasno zaključilo, da se list Edinost združi v en sam skupni list Slovencev, Hrvatov in Srbov. Konvencija je imela v vidu tudi

ime novega skupnega lista in se je po daljšem razpravljanju enoglasno odobrilo, da naj bo bodočemu skupnemu listu ime "Edinost".

Ker je pa sedanjí urednik Edinosti, tov. J. Smrke izrazil željo, da se povrne z drugo letošnjo grupo v domovino, je potrebno na njegovo mesto novega urednika, kateri bo urejeval slovenski del skupnega časopisa, je bil za bodočega urednika enoglasno odrejen tov. J. Šerjak, dosejani gl. tajnik ZKS.

6) Radi skupne konvencije treh bratskih Zvez in organizacije Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, katera se je vršila prihodnjega dne, 29 in 30, maja, se je izpustilo točko našega bodočega dela, o kateri se bo razpravljalo na skupni konvenciji S.K.J.S.

Pri zaključku konvencije Z.K.S. je gl. predsednik Zveze, J. Miketič oddržal kratek zahvalni in poslovni govor, v katerem je poudaril tudi sledeče: "Slovenci, člani Z.K.S. so doprinesli za časa svojega organiziranja v Zvezi zelo veliko koristi na prosvetno-kulturnem polju, na kar je lahko vsak član in članica ponosen. Zveza je kot samostojno med Slovenci vršila zelo važno vlogo, katere člani so izpolnjevali častno delo v korist vsem slovenskim priseljenecem v Kanadi in kakor tudi gradili bratsko enotnost med ostalimi Jugoslovani. Res je, da smo imeli veliko potožkov, ali uspeli smo z našim vztrajanjem. Prepričan sem, da bomo tudi v bodoče nadaljevali naše kulturno-prosvetno gibanje z ostalimi jugoslovanskimi priseljenci s katerim se združujemo v eno samo organizacijo Jugoslovancev v Kanadi. Mi nikakor ne smemo kloniti ali čakati. Naše delo nas bodri, da se še nadalje udeležujemo skupne borbe z ostalim kanadskim narodom za večje pravice delovnega ljudstva."

Pri koncu našega zborovanja naj izrečem mojo zahvalo članstvu ZKS katere organizacije sem bil Gl. Predsednik in vas pozdravljam pri zaključku našega zborovanja, obenem pa upam, da tisti ki se povrnejo v svojo rojstno domovino bodo nadaljevali z svojim delom tudi v domovini kamor se povrnejo."

Zaključek konvencije ob pol 7 uri zvečer.

Zapisnikar L. Zdravje.

Primorske vesti KAKOR V ČASIH FAŠIZMA

Ljubljana, 26 maja: — Damir Feigl je urednik slovenskega demokratskega lista "Soča" v Gorici. Pozna ga vse slovensko primorsko ljudstvo kot odličnega humorističnega pisatelja. V časih fašizma je imel mnogo opravka s fašističnimi oblastimi, ki so mu bila zmerom za petami in ga preganjala.

Sedaj se je pa pokazalo, da je ostala "rimska pravica" prav tako, kakor je odsihod bila: krivična, nasilna in Slovincem sovražno. Damir Feigl je moral namreč pred goriško sodišče, ker je "Soča" objavila izvleček o obravnavi proti vohunu Bitencu v Ljubljani. Predsednik goriške "Slovenske demokratske zveze" Sfiligoj je vložil tožbo proti odgovornemu uredniku "Soče" Damirju Feiglu, ki pa zaradi improviziranega "nujnega postopka" sploh ni imel možnosti za zagovor ali dokaz resnice. Sodišče je obsodilo Feigla na 1. leto zapore, na plačilo sto tisoč lir globe ter plačilo stroškov razprave in odškodnine tožitelju.

Ta razprava proti slovenskemu listu je značilna za razmere v De Gasperijevi Italiji. Hkrati pa je vzbudila ogorčenje vsega slovenskega ljudstva v Italiji, ki je ob tem procesu spoznalo, da delijo "rimsko pravico" prav tisti ljudje, ki so jo že v Mussolinijevih časih, in da De Gasperijeva sodišča še v marsikdaj prekašajo fašistične prednike. Rimska "pravica" je pred vsem slovenskim ljudstvom v Italiji iznova razgaljena kakor stara, umazana in sečfrana cunjca.

MED GORIŠKIMI SLOVENCIV ITALIJI

Števerjan je edina večja slovenska vas v goriški okolici, kjer živijo izključno koloni. Baronica Tacco, ki je pošiljala med vojno SS-ovce na slovenske kolone, odpoveduje sedaj svojim kolonom službo. Njenem zgledu sledi tudi pleknjica Fabris. Mar ne diši vse to po srednjem veku?

TRSTU DROBTINICE

Poročali smo že, kako so anglo-

američki oblastniki v Trstu priklenili gospodarstvo Tržaškega ozemlja, ki naj bi bilo samostojno, na odočitve sedanjega De Gasperijevega režima v Rimu. Izvozni in uvozni kontingenti, ki so bili nakazani Trstu v okviru mednarodnih trgovinskih pogodb in z odobritvijo anglo-ameriške vojaške uprave Trsta, so smešno nizki. Ne prekašajo niti za 1% celotne zamenjave med inozemstvom ter Italijo. Kako naj si v Trstu razlagamo to ravnanje drugače kakor tako, da so pač v Rimu slepi in gluhi za tržaške gospodarske potrebe ter da so določali kontingente čisto mehanično.

Pri tem jih je očitno vodilo načelo, da bodo pri podpisovanju vsake pogodbe vrgli Trstu primerno drobtinico. Težko je namreč razumeti, da najdemo med uvoznimi kontingenti nešteto takih industrijskih izdelkov ali polizdelkov, ki so iz vidika tržaškega gospodarstva nepotrebni. Mar so volnene cunjce, lovske puške, športni opremljeni izdelki zares tako nujni ter neogibno potrebni, uvozni predmeti?

V Trstu pa se sedaj vprašujemo: Kdaj bodo naprimer poživilji škedenjske visoke peči? Mar ne bi mogli dobiti iz Poljske premog, iz Jugoslavije pa železno rudo v zamenjavo za izdelke odnosno polizdelke tržaških industrijskih obratov? Tržaškemu gospodarstvu so nujno potrebne surovine ter zagotovitev stalnih odjemalcev iz zaledja. Vsa druga vprašanja so vzporedne važnosti.

LJAK NE POPLAVLJA VEČ RODOVITNIH POLJ

Priključitev Slovenskega Primorja k novi Jugoslaviji je bila v slavnostnem znamenju ogromnega zborovanja na Šempškem polju, na področju reguliranega hudournika Lijaka. Ukrotile so ga mladinske delovne brigade. Danes pa že povsod vidiš in čutiš blagodejne vplive te pomembne regulacije in melioracije.

Hudournik Lijak s svojimi voda-

mi ne poplavlja več rodovitnih polj. Ob deževnih dneh ne stoji več voda preko polj in travnikov. Kmetje z veseljem orjejo polja. Ni se jim treba več bati, da bi jim Lijak poplavljal posevke. Najbolj živahno je na poljih državnega posestva v Ozeljanu. Traktorji brnijo, dekleta poljedelsko-vrtnarske brigade sadijo povrtno. Nasadile so na površini okoli 9 ha najrazličnejše zelenjave. V drevesnici, v bližini Lijaka imajo vzgojenih 38.000 breskovihih dreves, 16.000 divjih rajskih jabolk (Kaki), 12.000 češnjevih sadik, 5.000 kutin in 4.000 cepljenih hrušk. Razen tega bodo iztrebili dober del gozda pod Panovcem. Zemljo bodo prekopali in uredili vinograde ter sadovnjake z južnim sadjem. Ljudstvo kaže povsod veselje spriči velikih koristi, ki se porajajo na tleh zregruliranega Lijaka.

ODLIKOVANJE NA ZGREŠEN NASLOV

Novi predsednik italijanske republike Luigi Einaudi je odkloval Trst in Gorico z "zlato medaljo za vojaško hrabrost." O tem je obvestil italijanski obrambni minister tržaške občine s posebno brzojavko.

Značilno je pri vsem tem, da pošilja predsednik italijanske republike najvišje vojaško odlikovanje svoje države za Gorico in Trst, ki je v "partizanski borbi dokazal kopnenje po pravici in svobodi", na naslov prav tistih, ki ne le niso s prstom mignili za priboritev pravice in svobode, ampak so ravno nasprotno služili zaporedoma fašizmu in nacizmu.

Za pravico in svobodo se je v Trstu in v vsej Julijski krajini borilo delovno ljudstvo, ki si je skupno s slavno IV. armado maršala Tita to pravico in svobodo tudi priborilo. Za ta veliki cilj je padlo 42.600 borcev, kar je najmanj za 40.600 samih žrtev več kakor je bilo vseh borcev iz teh krajev za Italijo.

SKLEP ČETRTE KONVENCije

ZVEZE KANADSKIH SLOVENCEV DNE 28 MAJA V TORONTU, PODAN NA SKUPNI KONVENCIJI SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV DNE 29. MAJA

Po obširni razpravi o razvoju in delu naše organizacije v preteklosti, kakor tudi vpogledu v bodočnost našega gibanja je konvencija Zveze Kanadskih Slovencev ugotovila:

1. Ker je naša organizacija izpolnila svojo zgodovinsko nalogo in dosegla od ustanovitve do danes neprecenljiv prosvetno-kulturni in politični uspeh med jugoslovanskimi priseljenci pri kateri aktivnosti so ji ogromno pomagali naši napredni demokratični listi: Edinost, Novosti in Srbski Glasnik,
2. ker so naše tri bratske organizacije že tudi prej skupno vodile borbo proti fašizmu in reakciji ter fašističnim ostankom vključno izdajalcem našega naroda in človeštva,
3. ker so skupno gradile med našimi priseljenci bratsko enotnost, kateri so se otresli šovinizma, ki so ga med njimi sejali sovražniki enotnosti.
4. ker so skupno zbirale pomoč za naše narode v Jugoslaviji pod okriljem Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.
5. ker je naša organizacija in večina slovenskih priseljenecv v Kanadi sodelovala pri organizaciji Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, katera je poznana slehernemu jugoslovanskemu priseljencu po njenem humanitarnem delu je konvencija Zveze Kanadskih Slovencev sklenila;

a) Da je vsled gori navedenih razlogov in še mnogo drugih, dosežena doba, da se bratske organizacije s celokupnim članstvom treh bratskih Zvez in članstvom Sveta Kanadskih Južnih Slovanov v Kanadi — združijo v eno samo organizacijo.

b) da bi tudi v bodoče dosegli čim večje uspehe so delegati in delegatkinje konvencije Zveze Kanadskih Slovencev brez pridržka enoglasno sklenili:

1. Da se združimo z vsem članstvom in celokupnim premoženjem v eno samo organizacijo južnih Slovanov, katera bo nudila vsakemu poštenemu in demokratičnemu južnemu Slovanu v Kanadi vse možnosti, da postane član te organizacije.
2. Da naj bo ime bodoče organizacije Svet Kanadskih Južnih Slovanov, v okrajšavi; SKJS ali (Veče).

S tem sklepom obljublamo, da bomo tudi v bodoče nudili vse svoje zmožnosti in skupno z vsemi južnimi Slovani v novi organizaciji pobijali klevete reakcionarnih skupinic rakrinkavali izdajalce naše nove in naše rojstne domovine ter nasprotnike delovnega ljudstva v splošnem.

Obljublamo tudi, da bomo z vsemi močni na razpolago gojili bratstvo in enotnost v prvi vrsti med našimi južno-slovanskimi priseljenci, kakor tudi med ostalim kanadskim demokratičnim ljudstvom.

Ker visoko cenimo ime in tradicije svojih narodov, kateri so si v novi Jugoslaviji pod vodstvom maršala Tita izvojevali popolno svobodo in enakopravnost, kar je bilo doseženo z ogromnimi žrtvami, bomo prenašali to slavno ime Jugoslovancev in nove Jugoslavije med narode Kanade s čemer bomo dosegli večje uspehe v borbi za resnično demokracijo, boljše odnose med narodi Kanade in narodi Jugoslavije za utrditev trajnega in pravičnega miru.

Naj živi bratstvo in enotnost naših priseljenecv v naši novi domovini Kanadi!

Naj živi ljudska skupnost v novi Jugoslaviji in njen voditelj maršal Tito!

Naj živi solidarnost vseh slovenskih narodov!

Kako vplivajo barve na žival in človeka

Splošno je znano dejstvo, da se rastline pod vplivom različnih svetlobnih žarkov razvijajo različno. Prav malo pa smo poučeni o vplivih, ki jih imajo barve na blaginjo in razpoloženje živali in ljudi.

Raziskovalci svetlobnih pojavov so šele v zadnjih letih odkrili nekatera zanimiva dejstva s tega področja. Dognali so naprimer, da imajo prašiči pri modri svetlobi mnogo boljši tek kakor sicer. Prašičerejci, ki so svinjake od zunaj in znotraj prepletkali z modro barvo, oziroma jih razsvetlili z modro lučjo, lahko potrdijo resničnost tega pojava.

Modra barva vpliva tudi ugodno na človeka. Raziskovanja zavoda za eksperimentalno to je znanstveni poizkusi zvezano duševlovje v Amsterdamu so pokazala, da napredujejo dijaki najbolje v učilnicah, ki so pleškane z modro barvo.

V neki bolnišnici v Chicagu so šli še dalje, prepletkali so namreč bolniške in operacijske sobe z "ustreznimi" barvami. Bolnike, ki trpe zaradi nespečnosti, namenašča jo v oranžnordede sobe, bolnike ki

nimajo teka, pa v rumene bolniške dvorane. Saj je splošno znano, da rumena barva človeškemu očesu prija in da se ob njej živci odpočijejo.

Za bolnike, ki jim je potreben popolen mir, pripravljajo snežno bele prostore. Tudi v solah se je izkazalo, da vpliva bela svetloba, pomirjujoče in osvežujoče, ker s svojo nevtralnostjo ne vzbuja nikakih čustev.

Zanimivo so končno tudi uspehi, ki so jih dosegli v blazincah z rumeno-zelenimi blazinami. Pod blažilnim vplivom te mešanice barv se umabolni kmalu pomirijo in postanejo zopet normalni, seveda v kolikor je to pri njihovi boleznih sploh mogoče.

Rdeča barva na bolnike, blagodejno vpliva ki so oboleli na kozah. Sovražijo jo pa purani in posebno biki. Bogatini ji niso naklonjeni ali to ni v vseh ozirih tako naravno kot je pri drugih barvah, namreč biki se ne branijo rdeče pese, purani kaj radi pokažejo rdeč "obesniki" barvami. Bolnike, ki trpe zaradi nespečnosti, namenašča jo v oranžnordede sobe, bolnike ki

Gestapovski vojni zločinci pred vojnim sodiščem v Ljubljani

(Nadaljevanje in konec)

Pričujoči proces je pokazal, da so za te zločine imperialisti uporabili najbolj zle in rafinirane sovražnike našega ljudstva, ljudi, ki so bili že davno pred vojno v taboru sovražnikov ljudstva kot konfidenti oziroma provokatorji, ki so ob prvem stiku s sovražnikom hlapčevsko ponujali svoje usluge ali iz sebičnih razlogov strahopetno kapitulirali in padali čedalje globlje v svojem izdajstvu in pokvarjenosti. Pričujoči proces je pokazal dalje, kako so se vojni zločinci s pomočjo lažnih poročil in karakteristik iz Dachaua vrinili na najodgovornejša mesta v ministrstvu industrije, v najvažnejše veje industrije, v Kontrolno komisijo, zunanje ministrstvo in aparat CK KPS, na univerzo, železnico, prehranbeni aparat in pod krinko prijateljskih novinarjev vršili organizirano špijonažo in diverzijo.

Iz dokaznega materiala je dalje jasno razvidno, kako so vsi obtoženci delali po teh direktivah z istim zločinskim namenom, škoditi in rušiti gospodarske in obrambne moči FLRJ, pripravljati pogoje za intervencijo tujih imperialistov, katerih kolonija naj bi Jugoslavija postala, čeprav so po stari špijonski praksi hoteli imeti vsak svoj poseben kanal. Ti zločinci so ob istočasno hlinjeni ljubezni do ljudstva izvrševali najbolj sovražna dejanja proti ljudstvu, so hinavci in ciniki, kakršnih ni pozna naša zgodovina; hinavstvo, ki je daleč zasedlo Tartuffovo hinavstvo in daleč zasedlo hinavstvo in cinizem slovenskih belogardističnih klerikalcev.

Tovariši sodniki, dovolite, da preidem na vprašanje utemeljenosti obtožbe. Mislim, da so vse točke obtožnice z malenkostnimi izjemami v celoti potrjene in dokazane, marsikje pa je razprava dala material, ki konkretno dopolnjuje obtožbo. Vendar pa ne v tem obsegu, da bi morali razširjevati konkretne obtožbe v obtožnici. Obtožba je dokazana deloma iz popolnega priznanja obtožencev, številnih dokumentov in pričami. Odgovornost obtožencev je tako vsestransko dokazana, da je ni treba podrobno utemeljiti. Pri vseh obtožencih iz Dachaua, razen pri Čoriču in Derviševiću je smatrali kot obtoženo okolnost skrajno zavrženost vojnih zločinov, ki so jih izvrševali. Prav tako je pri vseh omenjenih obtožencih iz Dachaua značilno neiskreno in cinično obnašanje pred sodiščem in njihovo priznavanje šele pod težko najtežjih dokazov. Pri obtožencih Barletu in Gasserju mislim, da je treba upoštevati osebnih cinizem, s katerim sta izvrševala vojne zločine. Obtoženi vojni zločinci so vsem dokazani v preiskavi. Kot olajšilno okolnost je mogoče upoštevati edino pri obtožnem Benegaliju iskreno priznanje in okolnost, da je v službi bil podrejen Pufflerju in bil pod njegovim pritiskom.

Pred sodiščem so se pokazali kot skrajno zakrknjeni Puffler in Hahn Hilda, kot zakrknjeni Barle, Čorič, Dervišević. Glede na težko kaznivih dejanj in izvršenih vojnih zločinov, družbeno nevarnost in osebno odgovornost mislim da je treba uporabiti najstrožjo kazen za Presterla, Diehla, Zuranica, Oswaldala, Barleta, Pufflerja, Stepišnika, Gasserja, Hahnova, Krajca in Ličena, Košir, Benegalij, posebno pa Čorič in Dervišević zaslužijo primerno, vendar nekoliko nižjo kazen, čeprav so izvrševali zelo težke zločine proti svojemu ljudstvu. Iz preiskave je razvidno, da se niso tolikanj neposredno in iniciativno udeleževali zločinov ter izvršili manjše število kaznivih dejanj.

Obtožencem so dokazana težka kazniva dejanja, vojni zločini v Dachau-u, poleg tega pa izvrševanje gospodarske sabotaže, diverzij, načrtnega škodljivstva, protiljudske propagande in špijonaže po direktivah in v korist inozemskih agentov imperialističnih držav. To so tolikšni zločini in tako umazani in podli, da ni mogoče najti primernih besed, da bi jih lahko opisali. Vsa grozotnost in gnusna zavrženost teh zločinov se je od dneva do dneva vedno bolj odkrivala pri tej razpravi. Vse naše ljudstvo je lahko videlo, kakšni izvržki človeške družbe so ti obtoženci, brez trohice človeške časti in ponosa, brez kakršnega koli nacionalnega čustva so cinično in bestialno morili, prav tako cinično, zahrbtno in podlo so izdajali svojo domovino in uničevali plodove dela našega ljudstva.

Zato sem prepričan, da izražam zahtevo vsega našega ljudstva, moč in žena, stavec, mladine, delavcev, kmetov in inteligence, in zahtevo vsega jugoslovanskega ljudstva; zlasti pa je moja sveta

dolžnost zahtevati v imenu vseh nešteti tisočev mučenih in trpinčenih, živih in mrtvih internirancev iz Dachaua: Neusmiljeno počišcite našo ponosno in lepo domovino teh najbolj gnusnih in podlih izdajalcev, izvržkov in propalcev, kar jih pomni naša zgodovina, da bo ostalo za njimi samo še globoko zaničevanje in prezir našega rodu.

Tako očiščenje naše domovine je pot k novim uspehom, k še večji utrditvi in učvrstitvi našega družbenega in državnega organizma. Ta obsodba naj bo opomin vsem odkritim in prikritim sovražnikom, ki bi hoteli še motiti naše ljudstvo pri njegovem ustvarjalnem delu in pri izpolnjevanju petletnega plana in utrjevanju naše republike in države, ki bo korakala kljub vsem zločinskim poskusom sovražnikov našega ljudstva po svoji zmogovitosti, čeprav čisto trdi poti do končnega cilja — do dviga blagostanja, do izgraditve nacionalne in človeške kulture v socializmu, vse to pod modrim vodstvom njenega največjega sina in heroja maršala Jugoslavije tovariša Tita.

Govor javnega tožilca so poslušali v dvorani sprejeli z navdušenim odobravanjem.

GOVORI BRANILCEV IN ZAKLJUČNA BESEDA OBTOŽENCEV

Ko se je dolgotrajno ploskanje pogoje, je predsednik sodišča dal besedo zastopnikom obrambe. Nekateri branilci pa so v svojih govorih predvsem razlagali zločine obtožencev, namesto da bi sodišču pomagali pri odmeri pravične kazni.

Javni tožilec je na koncu odgovoril obrambi in naglasil, da ni stvar obrambe razvijati filozofijo in razlagati zločine, ampak je dolžnost obrambe predvsem razlagati stvari, ki bi kot olajšilne okolnosti prišle v poštev pri odmeri kazni. Sodna dvorana ni mesto za razlaganje zločinske miselnosti, niti se tako strašnih zločinov ne more zmanjševati s kakimi sofizmi. Naglasil je tudi, da v imenu vsega slovenskega ljudstva odklanja tako obrambo kot anacionalno in amoralno, kar so poslušalci potrdili s ploskanjem in odobravanjem.

"Ravno tako v zvezi z obtoženim Kranjem govoriti o samobrambnih nagonih je, mislim, popolnoma deplasirano," je nadaljeval javni tožilec. "Deplasirano zaradi tega, ker to samo kaže tisto miselnost, ki jo je slovenski narod med osvobodilno borbo v celoti odklonil. Slovenski narod ni zaradi svojega samobrambena nagona stopil v službo okupatorja, ampak je iz tega nagona stopil v borbo proti okupatorju." (Ploskanje.)

Zatem so obtoženci imeli svoje zaključne govore. Obtoženi Diehl je izjavil, da je kriv za vse zločine, ki jih ne bo mogel popraviti. Prav tako je obtoženi Oswald dejal, da se zaveda vse težine zločinov, za

katere odgovarja, ter izrazil prepričanje, da bo sodišče izreklo primerno sodbo. Obtoženi Barle je sicer priznal svojo krivdo in priznal, da je propalica, dvoiličnej, licemerno in zakrknjenec, a je na koncu strahopetno prošil, naj mu sodišče da priliko, da pokaže, "da hoče postati pošten človek". Obtoženi Puffler je izjavil, da je slab, dodal pa, da ne tako, kot so nekateri dobili vtis.

Obtoženi Presterl je v zaključni besedi rekel, da bi dodal še nekaj besed obrambi svojega branilca, nato pa je nadaljeval: "Visoko vojaško sodišče! Priznam se krivega, da sem velikopotezno gostoljubnost slovenskega naroda tako grdo zlorabil. Ni nobenih besed, ki bi bile dovolj slabe, da bi pravilno izrazile tako ravnanje. Do svojega dvajsetega leta, ko sem se še navdušeno boril za osvoboditev delavskega razreda, si nisem pač nikdar mislil, da bom nekdo igral tako slabo vlogo. Moja pot v umazanijo se je začela kakor pri mnogih drugih, ko me je policija zloмила. Pot, ki je z blazno brzino vodila nazval, se je začela tam, kjer se konča vera v moč ljudstva. Ta vera je temelj vsakega prepričanja in samo majhen korak na stran, pa se že začne blatno polje kapitalistične luže. To sem vsa ta leta občutil, ko sem obupno poskušal najti pot nazaj; a kdor je enkrat v številnih zankah te satanske mreže, ne more več ven, četudi hoče, dokler ga iz tega ne iztrga močnejša sila, kakor je moč imperialističnih banditov. Da je danes taka močnejša sila, dokazuje ta proces. Sem v vsem kriv in sem zaslužil smrt. Nočem zmanjševati svoje krivde. S strašno jasnostjo vidim danes, kaj ljudstvu pomeni sovražna agentura. Tajna vojna se je razvila in zapadni imperialisti z vsemi sredstvi proti naprednim ljudskim državam niso zločin na zločin, da bi razširili moč nekaterih imperialističnih sil. Obžalujem le, da sem bil na napačni strani. Tudi moja domovina je zaradi delovanja take ljudstvu sovražne agenture postala kolonija. Tam sede agenti v vrhovih vseh strank, se razširjajo v gospodarstvu in skupno z zapadnimi okupacijskimi oblastmi vodijo prišepetavalno kampanjo, ki naj bi ljudstvo nahujskala proti Jugoslaviji in Sovjetski zvezi. Z grozovitostjo vidim danes, da te narodu sovražne agenture ne povzročajo nesreče samo v Jugoslaviji, ampak da pomenijo tudi satansko zavero proti svetovnemu miru. S svojega potovanja po Jugoslaviji imam velike primere o novem delovnem poletu na mladinski prog, v železniku in drugih mestih, pri tem pa me je sram pred nizkotnostjo svojih dejanj in pred zločinskimi delovanjem, ki mi je bilo naročeno. Nisem pa imel moči, da bi šel nazaj. Še v preiskovalnem zaporu sem v sebi bojeval težki boj, dokler nisem iz sebe lahko izločil ta globoko zasajeni strup. Vsaka kapitalistična

vlada ..... 59.909 gl.
Za priključenje
Kanadi ..... 53.881 gl.
Za obdržanje britanske
administracije, še za
pet let ..... 19.178 gl.

Celo pa, čeprav je ljudstvo Nove Fundlandije izrazilo svoje želje, so nekateri krogi mnenja, da se bo v teku dveh mesecev izvedlo ponovno glasovanje. To zagovarjajo s tem, da hočejo imeti popolno večino.

Glasovalo se bo samo na dva načina namreč; ali za priključenje Kanadi, ali za samostojno odgovorno vlado Nove Fundlandije. Na ta način se bo dalo priliko izraziti onim, ki so pri sedanjem glasovanju oddali svoj glas za obdržanje britanske administracije še za 5 let.

Organizacija Sveta Kanadskih Južnih Slovanov bo priredila svoj prvi izlet to leto v nedeljo 13. junija na farmi za Cooksvillom.

Na izletu bo dovolj pečene jagnetine in raznih športnih iger.

Autobusi bodo odhajali izpred Makedonsko-bolgarske dvorane 386 Ontario Street ob 10.30 in 11.30 dopoldne. Iz West Toronto bo odšel autobus ob 11. uri dopoldne iz Vine St.

Potokaz: Vzemite "highway" št. 5 do Cooksville. Pri "stop lights" se obrnite na desno na "highway" št. 10 in vozite dokler ne boste videli napisov kateri vam bodo kazali pot na mesto piknika.

Toronto, Ont.

Organizacija Sveta Kanadskih Južnih Slovanov na vzhodnem delu Toronta prirejuje velik poslovilni banket tovarišem in tovarišicam letošnje prve grupe povratnikov dne 12. junija v Makedonsko-bolgarski dvorani 386 Ontario St. Začetek ob 7.30 zvečer.

Glavni govornik na banketu bo tov. Edo Jardas bivši gl. tajnik Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, kateri se vrača s prvo skupino v domovino.

To bo eden največjih banketov, ki smo jih do sedaj priredili. Za večerjo bo na ražnju pečena jagnetina.

Vabimo ves naš narod mesta in okolice, da se udeležijo banketa in poslovi od naših vračajočih tovarišev in tovarišic, ki odhajajo v domovino, da pomagajo graditi pet letni plan.

Vstopnina po osebi bo \$1.25. Otrokom z stariši je vstopnina prosta.

policija bi me bila stokrat ubila, toda tukaj so postopali z menoj kot s težkim bolnikom. Prav zato sem lahko prodril ta začarani krog, ki me je skozi polovico življenja držal v okovih. Vendar sem zopet do bil vero v moč ljudstva in sem prepričan, da bodo imperialistični banditi ta boj izgubili, če še toliko agentov pošljejo v to deželo. Morajo ta boj izgubiti, ker iz dneva v dan postajajo slabši, dočim ljudstvo dobiva vedno nove korenine, postaja vedno močnejše in tako stopa naprej do zmage. Prosim sodišče, da izreče pravično sodbo."

Obtoženi Kranje je sprejel obrambo svojega branilca in nadaljeval: "Svojo krivdo priznam in jo globoko občujem. Smatram, da je bila vsaka beseda v obrambi zame odveč, v celoti pa bi v neki zvezi pomenila nov zločin. Ko sem sedaj pred slovenskim narodom razkril svojo pokvarjenost, olajšan pričakujem pravične sodbe."

Stepišnik je izjavil, da se globoko kes za svoje zločine in sprejema kazen. Obtoženi Ličen je dejal: "Kriv sem, sodite!" Obtoženi Gasser je priznal globoko krivdo za škodljivstvo, zanikal pa špijonažo. Obtožena Hahn je obžalovala "klevetniške namene" in prosila za milo kazen.

Obtoženi Košir ni sprejel obrambe branilca ter nato izjavil: "Gre za to, da sem se med preiskavo s krvavečim srcem ob podpori naše ljudske oblasti dokopal do spoznanja svoje krivde in ne bi rad videl, da bi kdo zamagelil to moje spoznanje, kakor ne bi rad videl, da bi kdor koli prikrival dvojni značaj, kakršnega kaže dachausko taborišče in vsa taborišča. Naša ljudska oblast, lahko rečem, je bila tista, ki je razkrila, kako je poleg milijonov in milijonov mučnikov pešiča ljudi prodajala svoj narod. Naša ljudska oblast je, mislim, prva praktično dokazala s tem našim procesom. Zavedam se svoje velike

Niso za zvezo z Kanado še manj za britansko administracijo

St. John's Nfld. — Tukaj so se dne 3. junija vršile volitve namreč ali naj Nova Fundlandija ostane pod angleško upravo kot do sedaj, ali se priključi Kanadi in ali naj postane neodvisna dežela s svojo odgovorno vlado.

Nepopolna poročila pravijo, da se je ljudstvo izreklo za samostojno, svojo odgovorno vlado, dočim je bilo skoraj približno toliko glasov za združenje s Kanado. Za sedanjoo angleško administracijo je bilo odanih malo glasov.

Od 25 skupnih volilnih okrožij v Novi Fundlandiji je v 24 volilnih okrožjih poročilo glasovanja po sledečem redu:

Za neodvisno odgovorno

MIHEC - JAKEC

Mihec: Toliko se govori o Marshallovem planu. Ali mi lahko razložijo, kaj je to prav za prav?

Jakec: Nič novega. Naš prebrisan Kraševac je to že davno pogurantal.

Mihec: Kako?

Jakec: Ali se ne spominjaš pripovedke o konju in petelinu? Kraševac se je v hudi bolezni zaobljubil, da bo, če ozdravi, prodal konja in dal ves izkupiček za sveče in zahvalo sv. Antonu. Ko je ozdravel, je gnal na semenj konja in petelina. Konju je bila cena ena krona, petelinu pa tristo kron. Toda kdor je hotel vzeti konja je moral obenem kupiti tudi petelina. Tako je sv. Anton dobil svečo za eno krono.

Mihec: In Marshallov plan?

Jakec: To je pa tako: Recimo, da potrebuješ 1000 ton premoga. Dobil ga boš 100 ton, zraven pa boš moral kupiti 50 vagonov krompirja, ki ga ne potrebuješ. Krompirju, ki si ga sam pridelal, bo usojeno, da segnje.

Mihec: Ubogi sv. Anton!

Jakec: Da, da. Ga ni čez Kraševca in Američana.

Ljudski Tednik

stvar, ki jo stori ameriška vlada v svoji agresivni zunanji politiki, je enoglasno obsojalo stališče o Palestini, ki ga zavzemata Truman in Marshall ter ga imenovali "zmešnjavo", "neodgovornost", in "nevarno stališče".

"Časopisje seveda je oprezno, da ne bi izdalo vzroke za te neprimerne diplomatike zaokrete. Očividno si ne upa pojasniti svojim čitateljem, da je sedanja ameriška vlada popolnoma v rokah trustov, bankirjev in vojaških najemnikov, da poskuša biti na obeh straneh plota, poskušajoč zagotoviti interese pešiče monopolnih podjetij in na drugo stran pa bi rada ostala popularna doma predvečer predsedniških volitev.

Celo tisti del ameriškega časopisja, ki po navadi odobrava vsako

krivde in priznavam vse svoje zločine. Zaradi tega ne mislim govoriti dolgega ciceronskega zagovora, Izrazil bi le na kratko tole željo: če so delovno ljudstvo, domovina in Partija mnenja, da svojih zločinov ne morem popraviti, tedaj naj visoko sodišče izreče najhujšo kazen. Če pa so delovno ljudstvo, domovina in Partija mnenja, da še lahko popravim ta svoja zločinstva, tedaj bom hvaležen za milejšo kazen in bom to svojo hlačežnost dokazal s svojim delom."

Za njim pa je tudi obtoženi Juranič odklonil navajanja obrambe in dejal, da njegovih zločinov ni mogoče opravičevati. Obtoženi Čorič je priznal krivdo in prošil za kazen, da bi mogel popraviti svoje zločine. Obtoženi Dervišević je zanikal, da bi za tako imenovano "protifašistično organizacijo" vedel, da je bila provokatorska. Obtoženi Benegalij pa je izjavil, da se zaveda svoje krivde.

S tem je bila razprava končana, sodba pa je bila izrečena v ponedeljek 26. aprila 1948.

OBSODBA

ki jo je izreklo Vojaško vrhovno sodišče proti špijonski skupini Diehl, Oswald in soobtoženci so obojeni na smrt s streljivo:

Diehl Branko
Oswald Stane
Barle Karl
Puffler Karl
Presterl Martin
Kranje Boris
Stepišnik Milan
Ličen Vladimir
Gasser Pavel
Hahn Hilda (bila pozneje pomejšena na 20 letno ječo),
Juranič Oskar
Na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom:
Košir Mirko
Na 15 let: Čolič Peter
Na 16 let: Dervišević Ramo
Na 18 let: Benegalij Jože

PESEM GORA

MIŠKO KRANJC

Gledal je orumenelo jesensko gorsko pokrajino okoli sebe. Misil je na oni daljni čas, ko je še bil študent in je nekoč v domačih gorah ob takem času tako stal in čakal Lenko, takrat, ko je, kakor se je opravičil v šoli, "nenadoma težko zbolel," v resnici pa je pobežnil za dva dni na Jame, da bi lahko razodel Lenki, da jo ljubi. Ni mogel dalje prenašati. — Takrat kakor zdaj se je nebo zaoblajilo in mokre megle so se vlačile nad gorami. Tudi tedaj je bila jesen in čudovite jesenske, umirjene barve so mu takrat na Jamah tako dobro dele, da ga je nekaj posebnega prevzelo, ko je razodel svojo ljubezen, in je nato vzhičeno napisal v svoj zvezek pesmi: "Jesen je tu, jaz pa sem tako vesel in mlad. . ."

Da, se je zdaj grenko nasmehnil. — Jesen je tu, samo da sem jaz tako star in mrtev, star in mrtev. . .

Mrtev je bil in od tistih dob, ko je bil napisal, da je tako mlad, pa do tega dne, je minilo že skoraj pet in dvajset let. Toda ne leta, starega ga je storila tista mučna samoteta, v kateri je prebil ta dolga leta in občutek, da ni bil nikjer in z ničemer zraščeno. Pet in dvajset let ene same prikrte, a vendar trpke bolečine, ki jo je ubijal, a ne mogel ubiti, ki je ni mogel nikomur razodeti in se mu je kljub vsemu razočaranju, kljub vsemu posmehu večno vračala rahla vera: nekoč —. Kaj je pomenil ta "nekoč", sam ni vedel. Ali je ta nekoč pomenil vrnitev Lenke?

Zdaj je bila Lenka tu, tu je bil tisti "nekoč" in na mestu velikega sproščanja, ki ga je pričakoval, je prišlo samo grenko, bedno spoznanje, da je v njem vse mrtvo. Ta občutek je bil ne samo brezupen, marveč nekam grd. To srečanje je strgalo krinko z obraza življenja in za vsem je zazijala strašna praznina, strašna resničnost. Ni več nikakih prividov, ni več nikakih sanj. Ostala je samo resničnost, s katero se bo treba sprijazniti. Zdaj je vedel, da jutrišnja pot ne bo v ničemer podobna današnji in večrajšnji.

Jutri —, jutri se bo začel nov dan.

Prebudil je enega od potujočih, da ga je zamenjal, ko je že tri ure stražil.

Ob dveh jih je gosposinja, starikova kmečka ženica z dobrodušnim obrazom, vse prebudila, ko jim je prinesla na mizo žgancev in mleka. Na njenem obrazu se je zrcalila materinska ljubezen do vseh teh preganjanih otrok, ki so se si zdeli tako domači, v resnici nekam njeni in ki so vsak teden vsaj enkrat vstopili v ta njen kmečki dom. Ne prav ti, marveč podobni, toda kratkovidna jih ni ločila in je mislila, da so večno eni in isti. A na tem njenem obrazu je ležala tudi brezmejna skrb: vedela je, kaj jih čaka, ako bi se sovražnik nenadoma pojavil okrog njeno radost in srečo. Zdaj je mislila samo še na nje, samo za nje se je še bala. Dom. . . je dognala nekoč v nočni nespečnosti, — lahko znova postaviš. Celo lepšega; človeka pa, ki pade, ne obudiš nikdar več. Od tedaj ni več mislila na svoj dom, ni več mislila nase, ki je bila že pred grobom mislila je samo še na svoje otroke. . .

Samo opravičila se je, da nima dati kaj boljšega. Ko pa so ljudje videli mleko v skledi, v drugi pa žgance, so z glasnim vzklikanjem povedali, da na svetu ni boljših stvari od mlečnih žgancev.

Maks je sedel nasproti Lenki in se je včasih ozrl po njej. Vedel je, da Lenka kljub vsemu še vedno čaka, da bi se pogovorila z njim.

Na drugi strani je sedel Drejc. Tudi ta se bo še hotel pogovoriti z njim. Zvečer se bodo ločili, do vode jih bo še pospremil, tam pojdejo vsak svojo pot. Drejc ga bo še poslednjič rotill, naj pristopi k njim. Pa saj je vedel, da pojde za Drejcem. O tem sploh ni več razmišljal. Sam je dognal, da ni druge poti, kakor tja, kjer so vsi, ki se borijo za domovino, za svobodo, za novo podobo sveta. Vse to drugače ni moglo biti. Toda on doslej ni mogel, ker je bil zaljubljen v svojo osebno bolečino, ker je hotel še vedno bežati, ali vsaj nekoč zopet pobežniti nazaj v svoj svet, na svojo Mrtvo Goro.

Srečanje z njo, zaradi katere je, vsaj kakor se mu je zdelo, bolehal toliko let, mu je razodelo, da je bilo pri vsemu nekaj nezdravega; neka usodna pomota je ležala nad vsem. Ni si želel obračuna z njo, kakor je zdaj sprevidel in čutil, niti si ni želel z njo zlitja v celoto; ne obsodbe ne odpustanja. Zato ker je bil mrtev. Zdaj se je zavedal, da je v njem celih pet in dvajset let umiral osebni človek, le umreti ni mogel. Ko jo je srečal, je umrl. Tako ljudje umirajo v resnici: kadar nekoga težko pričakujejo, zavlačujejo in zavlačujejo s svojo smrtjo na smrtni postelji. Ne samo ure, ne samo dneve, celo tedne, da, včasih celo mesece. Ko pride tisti v kogar so tako verjeli in si ga tako želeli, se ga dotaknejo z roko, se nasmehnejo grenko, se obrnejo k steni in — umrejo.

Tako se je zgodilo z Maksom; ko se je srečal z njo, je umrl. Umrl je Maks z Jam, nekoč študent, pesnik, potem potepuh, človek gora, človek samote, človek osebnih bolečin, zaljubljenec v te bolečine, in v samoto, sovražnik sožitja z ljudmi.

Ta dan je živel že drugi, drugačni Maks. In oba razgovora, ki ju morda imeti z Drejcem in Lenko, mu ne moreta prinesiti nič novega. Drejc bo klical in rotill tistega Maksa, ki ga ni več, ki je že prešel, in Lenka bo izpovedovala svoje bolečine tistemu Maksu, ki je umrl. Novi, današnji pa je že daleč od nekdanjega. Vse, kar bo Maks vračajoč se pod Mrtvo Goro mislil in sanjaril, bo samo poslednji odmev nečesa, kar je bilo, a je za vekomaj pokopano.

Zato se je samo nasmihal, ko mu je popoldne, — bila sta zunaj sama, — Drejc govoril spet o domovini in ga poslednjič rotill.

"Ti le mirno potuj dalje," mu je dejal naposled, "in glej, da se popolnoma pozdraviš. Če boš ti mene ubogal, bom jaz tudi tebe."

"Ali je samo to pogoj?" je vprašal Drejc.

"Ne, ne!" je vzkliknil Maks, "to je samo poslednji pogoj!"

(Nadaljevanje prihodnjič)